

Bildande av Naturreservatet Björkenabben i Sölvesborgs kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på bifogad karta (beslutsbilaga 1) som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Naturreservatet Björkenabben**.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Björkenabben
Kommun	Sölvesborg
Distrikt (socken)	Mjällby
Lägesbeskrivning	På Listerlandet, fågelvägen 5,5 kilometer söder om kyrkan i Mjällby. Landvägen knappt 7 kilometer från Mjällby kyrka.
Centrumkoordinater (SWEREF 99 TM)	X 479721, Y 6205690
Kartblad Index 5 km	62E 0h NO, 62E 0h SO, 62E 0i NV, 62E 0i SV
Naturgeografisk region	7, Skånes sediment- och horstområde
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Maringeografisk region	Södra Östersjön
Havsmiljödirektivet:kustvattentyp	7: Skånes kustvatten
Vattenförekomst (2017-2021)	V Hanöbuktens kustvatten EU_CD: SE554800-142001
Huvudsaklig objektkategori	Ä, Ädellövskog
Fastigheter	Stiby S:6, Stiby S:12, Stiby 1:33, Stiby 8:4, Stiby 11:4, Stiby 26:1, del av Stiby S:4, Stiby S:11, Stiby 5:2, Stiby 7:1, Stiby 7:8, Stiby 8:5 och Stiby 11:5.
Markägarkategori	Privat
Servitut	Officialservitut; väg, utrymme, väg vattentäkt. Avtalservitut; kraftledning, elledning, ledning, transformatorstation, transformatorkiosk, samt vattenledning. Avtalsnyttjanderätt område m m, samt tele.

Samfälligheter	Väg del av Stiby S:11 och Stiby S:4, båtmanstorp till nr 97 Stiby S:6 och tångtag Stiby S:12
Nyttjanderätter	Jakt, bete, fiske och väg till fritidsbebyggelse
Andra gällande bestämmelser	3 fornlämningar KML 2 kap, strandskyddsområde MB 7 kap 13-18 §§
Areal	Totalt 143,8 ha, varav 72,5 ha land och 71,3 ha hav
Natura 2000-område	Björkenabben (SE0410188)
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge

Syftet med naturreservatet

Syftet med Naturreservatet Björkenabben är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets ädellövskog, sumpskog och kulturpräglade naturmiljöer såsom trädklädd betesmark och öppen betesmark med dess ekosystem och biologiska mångfald, särskilt fladdermöss och svampar, ska bevaras och vid behov återställas. Områdets naturligt förekommande marina ekosystem, biotoper och arter ska skyddas.

Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet och att bevara geologiskt intressanta naturmiljöer med formationer både på land och i havet.

Syftet ska tillgodoses genom att ädellövskog och sumpskog med dess flora och fauna utvecklas genom begränsad, naturvårdsinriktad skötsel. Den trädklädda betesmarken och öppna betesmarken med dess flora och fauna ska betas och ohävdad eller igenväxande betesmarker ska restaureras. Området ska utvecklas utan påtaglig inverkan från gran eller för regionen främmande trädslag. I naturreservatets marina miljöer ska ingen exploatering ske. Åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv ska vidtas.

Skälen för beslut och motivering

Naturreservatet utgör ett representativt exempel på Listerlandets kustnära ädellövskogsområden med betade strandängar övergående i rev. Området är av biologiskt och geovetenskapligt intresse och är även av betydelse för friluftslivet.

Kustbokskog, betad ädellövskog, sumpskog, öppna och buskbärande betesmarker, strandängar och marina rev är prioriterade naturmiljöer, däribland naturreservatets Natura 2000-naturtyper *rev* (1170), *näringsrik bokskog* (9130), *lövsumpskog* (9080), *trädklädd betesmark* (9070) *silikatgräsmark* (6270), *havsstrandäng* (1630) och *stagg-gräsmark* (6230).

Prioriterade strukturer och funktioner i området är grova ädellövträd, vidkroniga träd, hålträd, blommande och bärande träd och buskar samt död ved. Långvarig hävd i öppna och trädbärande betesmarker omgivna av stenmurar, strandängar, rev med tång och vegetationsklädda mjukbottnar, bitvis med ålgräs och grunda vikar med fisk tillhör också prioriterade strukturer och funktioner. Området hyser ett flertal skyddsvärda arter, inte minst av fladdermöss, kryptogamer och svampar. Prioriterade arter är barbastell, syd-

fladdermus, hålnunneört, rosa lundlav, stiftklotterlav, skillerticka, hjärntryffel och ålgräs. Björkenabbens läge intill bostadsområde Grönslett, med vandringsvänliga strandängar och glesa skogar gör det till ett uppskattat strövområde.

Natura 2000-området Björkenabben (SE0410188) ingår i naturreservatet, som också ligger inom område för riksintresse för naturvård (Listerlandet-Hanö NK4) och friluftsliv (Listerlandet-Hanö FK2) samt ingår i länsstyrelsens regionala skogsstrategi som "Trakt med särskilt värdefull lövskog" (Södra Listerlandet). Merparten av ädellövskog och sumpskog inom naturreservatet är klassat som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Inom ramen för arbetet med grön infrastruktur ligger Björkenabben inom värdetrakt för bokskog (Södra Listerlandet, KG0003) och för gräsmarker (Listerlandet, KE2). Området hyser rödlistade arter av fladdermöss, fåglar, groddjur, kärlväxter, lavar och svampar.

Ett konkret hot mot naturreservatets naturvärden är igenväxning av betesmark, både gräsmark och trädklädd betesmark, genom utebliven hävd. Igenväxningen leder till utarmad flora och fauna, försämrad vitalitet hos skyddsvärda träd och försvårar även förnyring av träd. Detta åtgärdas genom bete med lämpligt djurslag och antal, samt naturvårdsåtgärder i trädsiktet med luckhuggning och frihuggning av skyddsvärda träd, samt röjning av buskar i den öppna betesmarken. Bristen på död ved i ädellövskogen och de trädklädda betesmarkerna är bitvis påtaglig, vilket åtgärdas till exempel genom att lämna död ved vid naturvårdsröjning i dessa områden och veteranisering.

Potentiella hot, som inte är aktuella vid tidpunkten för bildandet av naturreservatet är till exempel bortplockande av död ved i skogsmarken, inträngande gran eller invasiva arter och mink, samt fordonskörning som skadar områdets markförhållanden. Marina miljöer kan hotas av utsläpp av näringsämnen och föroreningar, spökgarn och förlorade redskap, friluftsbåtar och båtliv, samt militär verksamhet. All form av exploatering eller utsläpp som påverkar bevarandevärden samt begränsar friluftslivet utgör ett hot, både på land och i havet. Klimatförändringar kan påverka genom till exempel sjukdomar på ädellövträd, ökad igenväxning och strandängens utbredning kan minska vid stigande havsnivåer.

Bildandet av Naturreservatet Björkenabben bidrar till att uppfylla miljömålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap*, *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Naturreservatet bidrar även till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet* och *Tillgång till natur för friluftsliv*.

Exempel på områdets ekosystemtjänster är:

- Produktion av mat såsom svamp, vilt- och nötkött, samt fisk,
- Frisk och varierad betesmark, som en resurs i ett föränderligt klimat,
- Genetiska resurser hos viltlevande arter i området, såsom träd, vilt, fåglar och fisk,
- Reglering av mikroklimat genom bevarande av träd, liksom bindning av koldioxid, vilket minskar påverkan på klimatet. Även undervattensvegetation, inte minst ålgräs, binder kol och näring effektivt,
- Fröspridning och pollinering utförd av vilda djur, till exempel fåglar och insekter,

- Attraktiva och vackra friluftsmiljöer för vandring, svampplockning, fågelskådning och jakt,
- Tillhandahållande av livsmiljöer för populationer av arter för olika funktioner under alla stadier av individernas livscykel.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, utöver vad som med länsstyrelsens tillstånd anges under punkt A9,
2. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden såsom att anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla, tippa, muddra, valla in eller anordna upplag, utöver vad som med länsstyrelsens tillstånd anges under punkt A9 och A13,
3. plantera eller så träd eller buskar,
4. röja, gallra, avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
5. utfodra eller åtla vilda djur,
6. bedriva fiskodling eller annat vattenbruk med motsvarande påverkan,
7. tillföra växtnäringsämne (handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall), jordförbättringsmedel eller kalk,
8. använda parasitbekämpningsmedel till betesdjur, i form som är skadlig för insekter och vattenlevande organismer när den utsöndras med spillningen.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

9. uppföra byggnad eller annan anläggning för naturvårdens, betesdriftens eller jaktutövandets behov. Samt i samband med uppförande av byggnad gräva, schakta, dränera, utfylla eller tippa.
10. tillskottsutfodra betesdjur. Det är tillåtet att utan särskilt tillstånd lägga ut mindre mängder grovfoder i samband med betessläpp och installning, under förutsättning att det görs på lämplig plats ut naturvårdessynpunkt,
11. hålla djur i betesfällorna under perioden 1 december – 30 april,
12. uppföra stängsel eller annan hägnad.
13. ansluta fastighet till kommunalt vatten och avlopp samt bredband.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges.

1. utmärkning av reservatet och att informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls,
2. istandsättning och underhåll av parkeringsplats, stigar, stängselgenomgångar och andra anläggningar eller anordningar för friluftslivet,
3. återintroduktion eller stödutsättning av biologiskt skyddsvärda arter som historiskt är naturligt hemmahörande i trakten, men som försvunnit eller hotar försvinna,
4. årlig betesdrift eller slåtter, röjningar och åtgärder av igenväxningsvegetation, samt övrig skötsel för att bevara, vårda och utveckla områdets öppna och trädbärande betesmarker, samt geologiskt och kulturhistoriskt präglade miljöer,
5. utglesning, heterogenisering, luckhuggning, hamling och plantering i trädklädda marker, i syfte att bevara, vårda och utveckla områdets naturligt förekommande naturtyper och livsmiljöer för den biologiska mångfalden,
6. bevarande och vid behov tillförsel av död ved,
7. borttagande av avverkningsrester samt anordnande av tillfälliga upplag (högst fyra månader) för naturvårdens eller friluftslivets behov.
8. stängsling och stängselunderhåll,
9. säkerhetsbeskränning, samt bortförande av träd, för att avvärja fara för allmänheten,
10. rensning av tång- och algansamlingar på stränder och i gräsmarker,
11. bekämpning (inklusive uppgrävning) av invasiva eller främmande arter,
12. undersökning och dokumentation av djur- och växtliv, vegetation samt av mark- och vattenförhållanden i inventerings-, uppföljnings- eller miljöövervaknings-syfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. skada mark eller bottnar, förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, jord eller sten, eller att omlagra eller bortföra sten,
3. skada stenmurar och andra kulturhistoriska lämningar,
4. medvetet skada eller störa djurlivet,
5. fånga eller insamla växter, svampar eller djur på sådant sätt att deras livsmiljöer skadas eller förstörs,
6. skada levande eller döda, stående eller liggande träd och buskar, bortföra eller elda död ved,
7. skada bottenvegetation,
8. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än vad som rimligen behövs för artbestämning. Matsvamp får dock plockas för eget behov,
9. gräva upp eller dra upp kärleväxter,
10. plantera, så eller sprida växter, djur, svampar eller andra organismer,
11. medföra okopplad hund, annat än vid vallning av boskap och jakt samt vid eftersök på skadat djur,
12. framföra motorfordon, rida eller cykla annat än på befintliga vägar inom reservatet,
13. parkera annat än på för ändamålet upplåten parkeringsplats. Motorfordon, husbil, husvagn eller motsvarande får här ställas upp högst ett dygn,
14. tälta eller på annat sätt slå läger mer än två dygn,

15. göra upp eld eller använda grillar, annat än på särskilt iordningställd grillplats,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

16. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning, markering, fällfångst, installation av utrustning eller någon form av åverkan på växt- eller djurliv. Insamling med destruktiva metoder, till exempel att substrat förstörs, är förbjuden,
17. nyttja området för tävling, övning, evenemang eller annan organiserad verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
18. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, ledmarkering, inskrift eller därmed jämförlig anordning, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsverksamhet.

Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- underhåll och reparationer av befintliga ledningsnät och andra anläggningar enligt gällande servitut och nyttjanderätter,
- innehavare av särskild rätt till fastigheter eller nyttjanderättshavare att utföra de transporter samt tillfällig uppställning av fordon som krävs för nyttjandet. Vid körning i terräng ska särskild försiktighet iaktas för att undvika skador på mark och vegetation,
- ledningsrättsinnehavare, väghållare och liknande rättighetsinnehavare att omgående utföra akuta åtgärder för att avvärja hastigt uppkomna hot mot berörda anläggningar (exempelvis kabelfel, raserade ledningar). Länsstyrelsen ska sedan kontaktas snarast möjligt för samråd kring den uppkomna situationen och hur det fortsatta arbetet kan utföras.
- normalt underhåll, skötsel och kontroll av vägar, leder, stigar eller andra anläggningar och friluftsanordningar,
- underhåll av diken,
- innehavare av särskild rätt till jakt att utföra de transporter och skötselåtgärder som krävs för jaktutövandet. Vid körning i terräng ska särskild försiktighet iaktas för att undvika skador på mark och vegetation,
- Försvarsmakten och myndigheterna inom totalförsvarets militära del att bedriva verksamhet eller övning. Länsstyrelsens naturförvaltning bör informeras inför övningar som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv inom naturreservatet.
- utövande av övriga gällande nyttjanderätter och servitut,

Upplysningar

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att detta beslut har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- 7 kap 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- artskyddsförordningen (2007:845), gällande till exempel insamling av vissa arter,
- strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap 15 § miljöbalken,
- bestämmelser om vattenverksamhet i 11 kap miljöbalken. Tillstånd eller anmälan krävs normalt för åtgärder inom ett vattenområde. Vattenområde definieras här som ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd,
- jaktförordningen (1987:905) om jakt inom området. De tider som gäller för jakt på vilt av olika slag anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). I denna förordning §§ 16-19, regleras även nyttjandet av hund vid jakt och eftersök.
- bestämmelser om markavvattning. Markavvattning kräver alltid dispens (förbud gäller i hela Blekinge) och tillstånd enligt 11 kap 13-14 §§ miljöbalken,
- biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § miljöbalken, gällande lätt igenkännbara områden av ett visst slag i landet, som källor med omgivande våtmarker i jordbruksmark, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark samt åkerholmar,
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950),
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter,

Om en begäran om ny elanslutning inom reservatet görs, får förändring av elnätet tillståndsprövas. När en begäran om utökning av elnätet görs har vissa kraftledningsbolag anslutningsplikt och kan inte neka en anslutning till elnätet.

Beskrivning av området

Björkenabben är en udde, gränsande till havet i Hanöbukten, i södra delen av Listerlandet i västra Blekinges kustbygd. Björkenabben utgör "svansen" på en drumlinbildning vid restberget Stiby backe, norr om Björkenabben. Udden ligger som högst drygt 14 meter över havet, i nordvästra delen av reservatet. Ett flertal olika naturmiljöer ger området ett varierat landskap. Lundartade ädellövskogar med sumpskogar, småvatten och trädklädda betesmarker, buskrika marker och vidsträckta havsstrandängar karaktäriserar området. Udden är flack med låga, relativt blockrika stränder, vilka övergår i grunda vikar med hårdbottenrev och mjukbotten. Variationen ger en stor artrikedom av både flora och fauna och den kalkrika moränen sätter också sin prägel på floran.

Berggrunden består av krita som överlagras av mäktiga lager av sandig-moig morän. Ett par litorinastrandvallar visar på tidigare strandlinjer. På den södra strandvallen finns ett järnåldersgravfält. Hela udden har lång hävdkontinuitet med spår av gamla brukningsmetoder och ägogränser i form av oregelbundna åkrar, åkerholmar, hamlade träd och flera stengärdesgårdar. Havsstrandängarna har lång hävdkontinuitet, liksom skogen som utmarksbete.

Björkenabben koloniserades tidigt och arkeologiska undersökningar vid Grönslett har visat att området var bebott åtminstone 1000 f. Kr. Än idag finns tydliga spår i form av ett par områden med fornlämningar från järnåldern. På flera håll runt nabben finns äldre, stensatta båtkåsar. Vid laga skiftet år 1849 kallades den yttre delen av udden för *Kalvhagen*, vilket indikerar att marken användes som inägbete för kalvar. Övriga delar av området fungerade i huvudsak som ängs- och åkermarker. Udden var då obebyggd, men områdets två gårdar tillkom inom ett par årtionden efter skiftena. I början av 1900-talet visar häradskartan att ängsbruket hade upphört och området var lövskogsbeklätt överallt utom längst i söder, där det var öppet. Sannolikt betades hela eller åtminstone merparten av området. På nabben ligger idag två större gårdar, Kungsåsa och Björkelund. Övrig bebyggelse utgörs av sommarboenden. På södra udden, utanför reservatet, står två radiomaster för mellanvågssändare och ett radiostationshus, som sedan flera år står obrukade. Björkenabben betas idag av nötboskap och sporadisk av häst. Inget skogsbruk bedrivs, men ett mindre uttag av enstaka träd till ved förekommer. De skogsklädda betesmarkerna förtätas successivt och är i behov av luckhuggning.

De marina värdena utanför udden har under senare år undersökts av Linnéuniversitet. Botten består av sten, block och grus närmast land, med ökat inslag av sand på större djup. Botten är mestadels vegetationsfri, men partier med ålgräs eller sågtång och blåstång förekommer. De djupa hårdbottnarna dominerades av rödalgen kräkel. Enstaka knubbsäl kan ses födosöka i vikarna. Övervakning visar att den akut hotade östersjötummlaren rör sig längs Blekingekusten, även utanför Björkenabben, vintertid.

Skogen på Björkenabben utgörs mestadels av näringsrik bokskog. I trädskiktet återfinns framförallt bok, avenbok, klibbal, ek, ask, enstaka alm och björk. Källpåverkade fuktstråk och små, hydrologiskt opåverkade alsumpskogar med skogsinramad vattenspegel och inslag av hassel, ibland gammal och grov, bidrar till områdets variationsrikedom. De källpåverkade partierna har en rik flora med bland annat gullpudra och stora mängder dvärghäxört. Närmast stranden i öster växer riktigt grov klibbal, med påtagligt inslag av ask, som dessvärre i stora delar är död eller döende, på grund av askskottsjuka. Naturreservatet är till stor del beteshävdad och påverkat av försiktig plockhuggning. Gamla grova träd och död ved förekommer sparsamt till rikligt i olika delar av området, så även bukettformigt växande hassel och bok, hålträd, topphuggna bokar i form av kandelaberträd, samt brynmiljöer med blommande och bärande träd och buskar.

I bokskogen växer bland annat rödlistade arter som desmeknopp, hålnunneört, gulvit blekspik, rosa lundlav och ädellav. Rutlåsbräken är känd från området med dokumenterat senaste fynd år 2016. Sankt Pers nycklar och gulsippa har funnits i stora mängder, men är idag sällsynta i området. Skillerticka är påträffad på bok och även hjärntryffel är noterad i bokskogen år 2013. I söder får den betade ädellövskogen en luftigare karaktär och i gränsen mot strandängen växer ett tätt bryn av slån. Mot havet finns öppna, steniga strandängar, större i söder och smalare remsor mellan skogen och havet i norr. Här växer bland annat rödlistad liten kärrmaskros och vårkällört. I naturreservatet är noterat nio arter av fladdermöss, alla är fridlysta och fyra av dem även rödlistade, däribland barbastell och sydfladdermus. Området hyser även stor artrikedom av svampar, varav flera är rödlistade.

Björkenabbens variationsrika natur lockar till sig en stor mängd fåglar. Bland noterade arter finns bland annat de rödlistade arterna mindre hackspett, gröngöling, spillkråka,

sånglärka och ängsfiplärka. Många vadare samt en del simänder och gäss rastar på strandängarna. De buskrika markerna hyser också ett rikt fågelliv, med näktergalen som en karaktärsart. Havsstrandängarna utgör värdefull livsmiljö för häckande fågel och naturreservatet, med sina skyddade havsvikar, används även för födosök av änder, gäss och havsörn.

Området hyser idag få anordningar för friluftsliv. Ströv- och djurstigar förekommer genom al-sumpskogen mot västra delen av udden samt längs strandängarna och genom bokskogen i den östra delen. Uddens närhet till havet, naturskönhet och kulturpräglade landskap gör det till ett mycket värdefullt friluftsområde.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Det område som nu införlivas i reservatet har stora natur- och friluftsvärden, och omfattas i vissa delar av Natura 2000. Det sistnämnda innebär att Sverige har ett ansvar gentemot EU att genomföra ett fullgott skydd. Naturreservatet tillhör därmed den kategori av områden som har högst prioritet i arbetet med att skydda värdefull natur. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga natur- och friluftsvärden överväger den enskildes rätt till viss användning som kan påverka området negativt. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Konsekvensutredning

Förordning (2007:1244) reglerar konsekvensutredning vid regelgivning. De föreskrifter som omfattas av bestämmelserna i denna förordning är normföreskrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Kravet på konsekvensutredning omfattar inte inskränkningar enligt 7 kap. 5-6 §§ miljöbalken (reservatsbeslutets A- och B-föreskrifter) eller övriga delar av reservatsbeslutet.

Enligt 5 § förordningen (2007:1244) får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en sådan. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna i Naturreservat Björkenabben innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning.

Avvägning mot berörda riksintressen

Naturreservatet berör områden av riksintresse för naturvård (Listerlandet-Hanö NK4) och riksintresse för friluftsliv (Listerlandet-Hanö FK 02), MB 3 kap §6, riksintresse för rörligt friluftsliv, MB 4 kap §§1-2, riksintesse för högexploaterad kust, MB 4 kap §4, samt riksintesse för Natura 2000, MB 4 kap. Området gränsar även till riksintesse för kulturmiljö MB 3 kap. Länsstyrelsen bedömer att nämnda riksintressen är förenliga med ett skydd av området.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet.

Förvaltning

Länsstyrelsen Blekinge är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i nära samråd med markägare, arrendatorer och andra berörda.

Ärendets beredning

Björkenabbens höga naturvärden uppmärksammades på 1990-talet vid den länsomfattande Ängs- och hagmarksinventeringen. Området framstod då som ett av få skogsbeten med lång beteskontinuitet i länet. I länsstyrelsens Bevarandeplan för odlingslandskapet (1992) bedömdes Björkenabben vara av klass 1 från natur- och kulturmiljösynpunkt. År 1995 togs det, inom ramen för examensarbete på Biologisk-geovetenskaplig linje vid Stockholms universitet, fram en skötselplan för området.

Merparten av östra sidan klassades som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen år 1997 och kompletterades i de norra delarna år 2017. Området föreslogs av länsstyrelsen till Natura 2000 år 2001, fastställdes av regeringen som Natura 2000-område 2002 och av EU-kommissionen år 2011.

Under våren år 2018 inleddes arbete med att bilda naturreservat vid Björkenabben. Värdering och förhandling om intrångsersättning eller köp inleddes under hösten år 2018 och fyra överenskommelser av fem kunde träffas i november och december år 2019. Arbetet har dragit ut på tiden bland annat på grund av ägarbyte och avtal med vindkrafts-exploatörer i de delar där nuvarande radiomasterna är belägna. I dialog med Naturvårdsverket bedömer länsstyrelsen det lämpligt att genom beslut och skötselplan tydliggöra länsstyrelsens avsikt med området och därmed möjliggöra överenskommelse för del av den femte fastigheten som berörs av naturreservatet. Denna del omfattas i sin helhet av Natura 2000 och tillståndsplikt kopplat till detta.

Under år 2020-2021 har förslag till reservatsbeslut med tillhörande skötselplan arbetats fram. Beslutsförslaget har skickats ut på remiss till sakägare och andra intressenter under oktober 2021, med sista svarsdatum 3 december 2021. Möjligheten att yttra sig förlängdes efter begäran till 16 december för Sölvesborgs kommun och Miljöförbundet Blekinge Väst.

Femton yttranden har inkommit på remissen. Merparten är positiva, däribland Sölvesborgs kommun och Miljöförbundet Blekinge Väst, eller har inget att erinra. Några har haft frågor eller önskar förtydliganden, bland annat rörande normalt underhåll, skötsel och kontroll av befintliga anläggningar, liksom möjligheterna att utföra akuta åtgärder, vilket föreskrifterna med smärre tillägg inte utgör något hinder för. Försvarsmakten anser att det är av stor vikt att naturreservatet inte utgör ett hinder för myndighetens verksamhet längs Sveriges kust, vilket länsstyrelsen förtydligar genom tillägg i beslutet. Markägare i norr är oroade över uppkomna skador i skogen vid bete med för många och tunga nötdjur, samt möjligheten att installera vatten och avlopp, samt bredband till mindre fastighet som omgärdas av naturreservatet. Bete i norr är möjligt men inte nödvändigt enligt skötselplanen och med tillägg i beslutet ges möjlighet att söka tillstånd för att ansluta fastighet till kommunalt vatten och avlopp samt bredband.

Samtliga remissvar finns diarieförda i ärendet. Ett dokument som sammanfattar remissyttrandena, med länsstyrelsens kommentarer och ställningstaganden, finns också diariefört i ärendet.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ulrica Messing.

I beslutet deltog även länsjurist Rickard Brinck, antikvarie Magnus Petersson, områdesskyddssamordnare Åke Widgren samt naturreservatshandläggare Ulrika Widgren, den sistnämnde som föredragande.

Ulrica Messing

Ulrika Widgren

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor:

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Skötselplan med tillhörande bilagor
3. Hur man överklagar

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

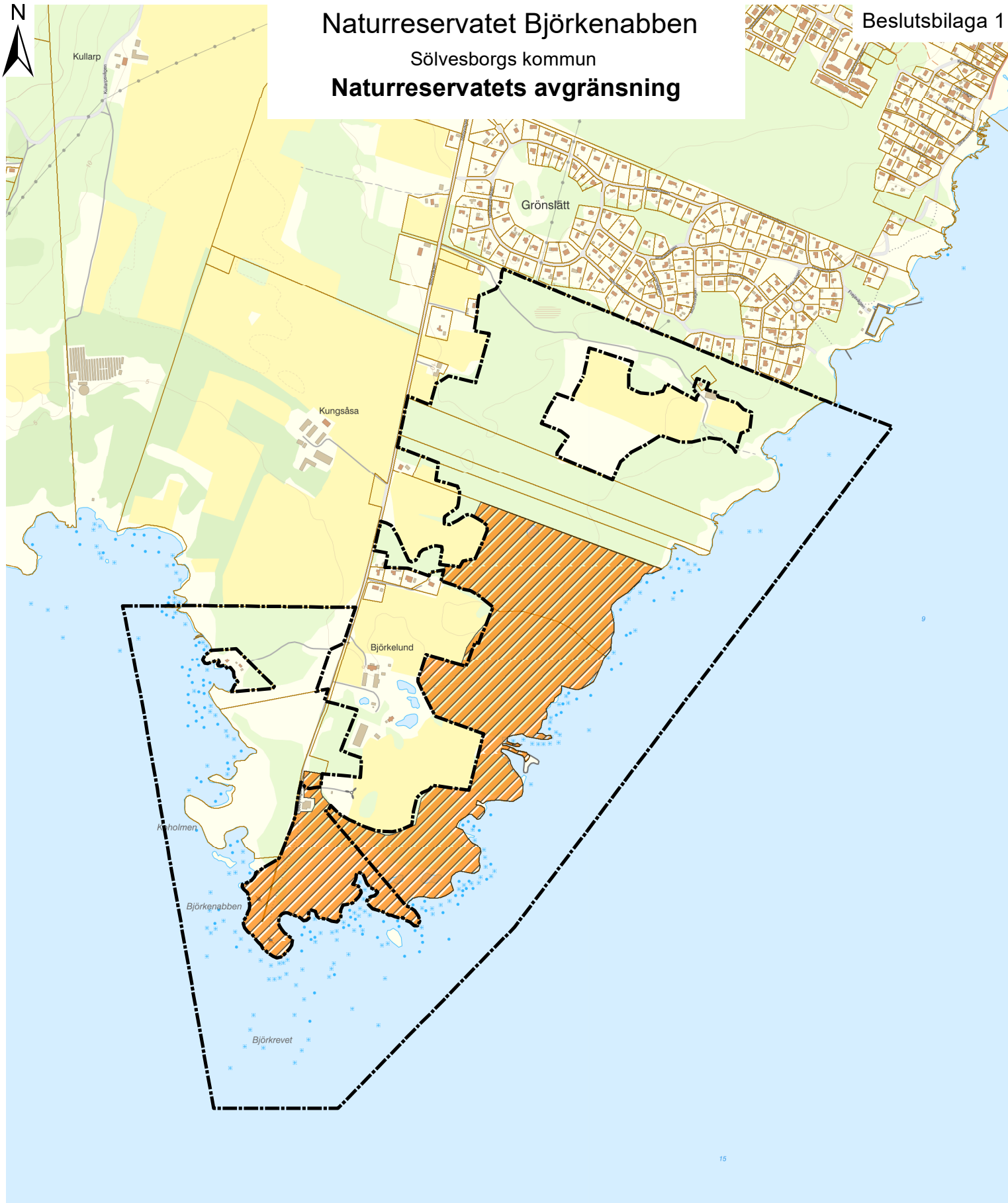

Naturreservatet Björkenabben

Sölvesborgs kommun

Naturreservatets avgränsning

Beslutsbilaga 1

Teckenförklaring

 Naturreservatet Björkenabben

 Natura 2000 Habitatdirektivet (SCI)

 Fastighetsgräns

0 100 200 400 600
 Meter

Bilaga 3 Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Blekinge antingen via e-post; blekinge@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Blekinge, 371 86 Karlskrona.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, blekinge@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 00 00. Ange diarienummer 1971-2018.